

Leena Jaakkola

YHTEISÖKASVATUS PÄIVÄKOTI METSÄTÄHDESSÄ

Sosiaalialan koulutusohjelma
2015

YHTEISÖKASVATUS PÄIVÄKOTI METSÄTÄHDESSÄ

Jaakkola, Leena
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaalian koulutusohjelma
marraskuu 2015
Ohjaaja: Rajaniemi, Kari
Sivumäärä: 32
Liitteitä: 2

Asiasanat: yhteisökasvatus, osallisuus, arvot, toiminnallinen opinnäytetyö

Osana opinnäytetyötäni valmistelin ja toteutin koulutusillan päiväkotia Metsätähden henkilökunnalle. Tarkoituksena oli tuoda esille yhteisökasvatuksen käsitettä, sekä sitä, kuinka yhteisökasvatusta voisi arjessa toteuttaa.

Koulutusilta alkoi PowerPoint-esityksellä, jonka jälkeen jaoin henkilökunnan pieniin ryhmiin, jotka kiersivät tehtävapisteestä toiseen. Jokaisella pisteellä oli jokin pohdintatehtävä liittyen yhteisökasvatukseen.

Muutaman kuukauden jälkeen keräsin haastattelujen kautta kokemuksia miten yhteisökasvatus on otettu osaksi päiväkodin toimintatapaa. Haastattelun kysymykset pohjautuivat heidän omiin vastauksiinsa koulutusillassa. Haastattelujen perusteella henkilökunta oli toteuttanut ideoita, joita he itse kehittivät koulutusillassa. Ajatuksen tasolle oli toistaiseksi jäänyt sellainen idea, että jokaisesta ryhmästä otettaisiin yksi aikuinen ja lapsia, jotka sitten edustaisivat ryhmää koko talon yhteisissä kokouksissa.

Haastatteluiden yhteydessä pyysin työntekijöitä täyttämään laatimani taulukon, jossa oli heidän esille tuomat mahdolliset päiväkodin arvot lueteltuina. Työntekijöiden tuli arvioida arvo kerrallaan, oliko arvo toteutunut ja kuinka hyvin. Arvoista vahvimmin positiivisessa mielessä nostettiin esille muun muassa aikuisten lapsista välittäminen, erilaisuuden hyväksyminen, leikkiminen ja huolenpito työkavereista. Parannettavaa puolestaan olisi eniten aikuisten kiireettömyydessä.

COMMUNITY EDUCATION IN METSÄTÄHTI DAY CARE CENTRE

Jaakkola, Leena

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree programme in Social Services

November 2015

Instructor: Rajaniemi, Kari

Pages: 32

Appendices: 2

Keywords: community education, inclusion, values, practice-based thesis

As part of this thesis, an evening training event was prepared and organised for the staff of Metsätähti day care centre. The purpose was to introduce the concept of community education, and potential methods of integrating it into everyday life.

The training event was launched with a PowerPoint slide show, after which the staff were divided into small groups to complete several assignments. Each assignment point featured a discussion assignment concerning community education.

After a few months, interviews were conducted about how community education had been included in the policy of the day care centre. The questions in the interview form were based on the answers the staff members had given during the training event. According to the interviews, some of the emerged ideas had later been implemented. Others, however, had remained at a theoretical stage. For example, an idea of choosing an adult and children from each day care group to represent that particular group in community meetings had not yet been implemented.

During the interviews, the staff members were also asked to complete a table featuring the values they had previously listed as essential for the day care centre. They were instructed to assess whether, and how well, each value was promoted. Among the most notably promoted values were: adults caring about the children, acceptance of differences, play, and taking care of one's co-workers. On the other hand, adults' lack of hurry was mentioned as an aspect which would require future improvement.

Sisällys

1	JOHDANTO.....	5
2	PÄIVÄKOTI METSÄTÄHTI	6
3	YHTEISÖKASVATUS	6
3.1	Kasvatus	6
3.2	Yhteisökasvatus	7
3.3	Esimerkki yhteisökasvatuksesta ja sen seurauksista.....	9
3.4	Päiväkoti Kuperkeikka	10
3.5	Osallisuus	11
4	MENETELMÄT.....	12
4.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	12
5	KOULUTUSILTA.....	13
5.1	Yhteisökasvatuksen hyvät ja huonot puolet.....	14
5.2	Yhteisökasvatusta käytännössä	15
5.3	Päiväkodin arvoja	16
5.4	Voidaanko osallisuuteen pakottaa?	16
5.5	Yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia.....	17
6	HENKILÖKUNNAN HAASTATTELUT	18
6.1	Lasten osallisuus päätöksenteossa	19
6.2	Yhteisökasvatus on hyvä juttu.....	20
6.3	Lasten osallistaminen vaatii enemmän suunnittelua?.....	22
6.4	Pitkän aikavälin suunnittelu on vaikeampaa, kun lapset osallisia?	22
6.5	Lasten innokkuudesta.....	23
6.6	Motivoiko yhteisökasvatus työntekijöitä?.....	24
6.7	Jokaisen kuulluksi tuleminen	24
6.8	Päiväkodin yhteiset tapahtumat.....	25
6.9	Leikki yli ryhmärajojen	26
7	ARVOJEN TOTEUTUMINEN	27
8	JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA POHDINTAA.....	29
8.1	Johtopäätöksiä haastatteluista.....	29
8.2	Johtopäätöksiä kyselylomakkeesta	30
8.3	Pohdintaa.....	30
	LÄHTEET.....	32

1 JOHDANTO

Soitin päiväkotia Metsätähden johtajalle kysyäkseni mikäli hänellä olisi tarjota minulle opinnäytetyöaihetta. Häneltä tulikin heti idea, että voisin tehdä opinnäytetyöni yhteisökasvatuksesta. Toiminta Metsätähdessä on yhteisöllistä, joten siksi siitä aiheesta. Johtaja kertoi, että henkilökunta ei ole vielä oikein kärryillä koko kasvatustyylistä, koska päiväkotia on uusi, eikä kukaan ole vielä ehtinyt perehtymään asiaan. Uudessa päiväkodissa kun päivät ovat kuluneet uusiin asioihin tutustumiseen ja sujuvan arjen pyörittämiseen.

Lähdin miettimään koulutusillan toteutustapaa aluksi luennon kautta, mutta tulin siihen tulokseen, että on parempi, jos koulutus toteutuisi käytännöllisemmin. Luento olisi voinut olla myös tylsää kuunneltavaa, joten päätin aloittaa toteutuksen miettimistä tehtävien kautta. Ideana oli siis jakaa henkilökunta pieniin ryhmiin, jotka sitten kiertäisivät pisteestä toiseen, ja jokaisella pisteellä olisi jokin pohdintatehtävä. Tehtävät liittyivät siihen, miten yhteisökasvatusta voisi toteuttaa nimenomaan heidän omassa päiväkodissaan. Mielestäni henkilökunnan oli helpompi miettiä vastauksia kysymyksiin, kun muotoilin ne heidän arkeensa liittyviksi.

Ideana oli myös haastatella muutaman kuukauden kuluttua henkilökuntaa siitä aiheesta, että miten yhteisökasvatusta on lähtenyt käytännössä toteuttamaan. Haastattelujen kysymysten teemat muodostuivat koulutusillan ryhmätöiden vastausten pohjalta. Haastattelujen lomassa toteutin vielä lyhyen kyselyn niin ikään koulutusillassa esille tulleiden mahdollisten arvojen toteuttamisesta arjessa.

2 PÄIVÄKOTI METSÄTÄHTI

Päiväkoti metsätähti on luontopainotteinen päiväkotikoti Eurajoella. Metsätähden varhaiskasvatus pohjautuu Eurajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan lapsen oppimisen iloa ja ihmettelyn riemua kunnioittaen, pienryhmätoimintaa ja yhteisökasvatusta korostaen. Päiväkodin toiminta on yhteisöllistä ja lapsilähtöistä, ja sen toiminnan yhtenä tavoitteena onkin osallisuuden lisääminen. Lapsi osallistuu kykyjensä mukaan toiminnan ideoimiseen, suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Metsätähden arjessa lapsen osallisuus näkyy ihan arkiaskareissakin, siellä aikuinen ja lapsi toimivat yhdessä. Vastuu toiminnan tavoitteellisuudesta ja oikea-aikaisuudesta on kuitenkin aina aikuisella. (Eurajoen kunnan www-sivut.)

Metsätähdessä on neljä osastoa, joista yksi on vuorohoitoryhmä ja yksi esikoululaisten ryhmä (yhteydessä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta). Kaksi muuta ovat sisarusosastoja. Metsätähden osastoilla työskentelee yhteensä 17 aikuista johtajan lisäksi. (Eurajoen kunnan www-sivut.)

3 YHTEISÖKASVATUS

3.1 Kasvatus

Kasvatus on aina ja kaikkialla maailmassa tähdännyt hyvän ihmisen kasvatamiseen. Kuitenkin ”hyvän ihmisen” määrittely on joka kulttuurissa, uskonossa, perheessä ja yhteiskunnassa erilainen. Kasvatus on peruslähtökohdiltaan arvoperustainen tapahtumasarja, jossa arvoja pyritään siirtämään sukupolvelta toiselle, eli kasvatettaville. (Kaipio 1999, 11.)

Kasvatusta on kaikki ne teot ja toiminnot, joilla huoltaja vaikuttaa lapseensa. Vanhempi ottaa lapsestaan vastuun, mutta vuosien kuluessa luovuttaa vastuutaan lapselle itselleen. Kasvatuksen yhtenä tavoitteena on tukea lasta selviytymään elämässään itsenäisesti. Lapsi kasvaa osaksi yhteiskuntaa ja perhettä. Kasvatuksessa hän oppii mikä on arvokasta ja vältettävää, oikein ja väärin, sopivaa ja epäsopivaa, mitkä ovat hänen oikeutensa, vastuunsa ja velvollisuutensa. (Mannerheimin lastensuojeluliiton www-sivut.)

Jokainen vanhempi tietää, että kasvatusta ei ole vain vanhemman vaikuttamista lapseen, myös lapsi vaikuttaa vanhempaan – vanhempi kasvaa kasvattajan tehtävässään. Mm. lapsen synnynnäinen temperamentti vaikuttaa siihen, minkälaisista palautteista lapsi saa vanhemmaltaan. Vanhemmalta saadulla palautteella on puolestaan vaikutusta siihen, mitä lapsi tekee ja kuinka hän toimii. Kasvatusta on aina vuorovaikutusta. (Mannerheimin lastensuojeluliiton www-sivut.)

3.2 Yhteisökasvatusta

Yhteisökasvatuksen yhtenä suurimmista kehittäjistä pidetään Kalevi Kaipiota. Hän on kirjoittanut kirjan kyseisestä aiheesta, jossa hän kertoo ajatuksiaan ja kokemuksiaan.

Vuonna 1972 Kaipio ajoi Jyväskylän kaupungin poikien oppilaskodin pihaan. Portin vieressä seisoivat laitoksen poikaryhmä, joka näytti olevan varuillaan. Kaipio oivalsi heidän käytöksestään sen, että laitoksen sisällä tapahtuu jotain erikoista. Hän ryntäsi sisään, ja avasi pääsalin oven. Siellä istui tuolilla yliopiston erityispedagogiikan harjoittelua tekevä opiskelija ja hänen takanaan seisoivat laitoksen oppilaat, kädessään verinen hirvipuukko. Opiskelijan valkoinen paita oli ihan veressä, sillä laitoksen oppilas oli pistellyt häntä paidan läpi selkään ja uhannut puhkaista tämän keuhkon, mikäli tämä liikahtaa. Oppilas

lähti Kaipiota karkuun ja onnistuikin pakenemaan. Vuosina 1969-1972 tapahtui muitakin dramaattisia tilanteita. (Kaipio 1999, 33.)

Vuoteen 1971 henkilökunta määritteli normiston, jonka mukaisesti poikien edellytettiin toimivan. Kaipio tulee kuitenkin siihen tulokseen, että hän itse ei kyennyt olemaan tarpeeksi uhkaava ja pelottava poikien silmissä. Tästä lähtikin ajatus siihen, että poikien kanssa voisi aloittaa neuvottelemaan asioista. Kaipio oli riippuvainen vallankäytössä pojista siinä määrin, että oli pakko ryhtyä neuvottelemaan, heitä oli pakko alkaa kuunnella ja heidän kanssaan oli pakko ryhtyä edes yrittämään asioista sopimista. Tästä alkoikin yhteisöllinen muutosprosessi. (Kaipio 1999, 34.)

Kaipio otti asioista selvää, ja ilmenikin, että kasvattajien ja kasvatettavien välillä ei ollut luottamusta, ja heidän päämäärät ja normit olivat lähestulkoon vastakkaisia. (Kaipio 1999, 37.)

Epäsosiaaliseen käyttäytymiseen vaikuttamiseen ei ollut juuri mitään mahdollisuuksia, ellei kyetty vaikuttamaan heidän ryhmänsä normeihin ja normijärjestelmään. Kaipio ajatteli pääsevänsä oppilaskodin poikien käytökseen sisälle vaikuttamalla poikien ryhmänormeihin. (Kaipio 1999,38.)

Kaipio kiteyttää, että yhteisökasvatuksessa kysymys on sekä yhteisön, että yksilön jatkuvasti kehityksen ja muutoksen myötä muuttuvista tavoitteista, joita tulee jatkuvana prosessina tietoisesti arvioida ja kehittää. (Kaipio 1999, 48.)

Yhteisökasvatus on siis sellainen kasvatuksen malli, jossa kasvatettavat pääsevät osallistumaan tasavertaisina päätöksentekoon. Yhteisökasvatuksen peruslähtökohtia ovat esimerkiksi asioista yhdessä sopiminen, yhteisten pelisääntöjen laatiminen, tasa-arvoisuus, turvallisuus ja keskinäinen kunnioitus. (Valtikka.fi)

3.3 Esimerkki yhteisökasvatuksesta ja sen seurauksista

Kilterin yläasteella toteutettiin vuosien 1980–1983 välillä yhteisökasvatusta kokeilumielessä. Yhteisökasvatusta toteutettiin koulukokouksina, joihin osallistuivat koko koulun väki. Tällainen järjestettiin kerran, sillä riittäviä tiloja ei ollut. Luokkakokous pidettiin luokittain kerran viikossa yhteisökasvatustunnin nimellä. Lisäksi yhteisökasvatuksen toteutustapana oli aikuisyhteisö, joka käsittelee koko koulun henkilökunnan. Kokouksissa suunniteltiin koulun toimintaa, käsiteltiin oppilasasioita ja henkilökunnan sisäisiä suhteita. Kokouksissa käsiteltiin lisäksi ajankohtaisia kasvatuksellisia kysymyksiä. Muita kouluyhteisömuotoja edustivat luokkatoimikunnat, tukioppilaat, sekä työkasvatus. Lisäksi olennaiseksi osaksi yhteisöllisyyttä nähtiin vanhempain toiminta, mutta sen toteuttaminen oli paljolti kiinni luokanvalvojasta. (Murto 1989, 25,26.)

Kokeilusta ilmeni monia positiivisia tuloksia. Oppilaiden ja henkilökunnan yhteistyökyvyn arvioitiin parantuneen kokeilun aikana. Ilmeni kuitenkin myös, että kaikki eivät olleet halukkaita yhteistyöhön, eli myös syrjään vetäytyneitäkin oli. Selvimmin ja nopeimmin kokeilun vaikutteet näkyivät koulussa ilmapiirissä, viihtyvyydessä ja ihmissuhteiden paranemisessa. (Murto 1989, 30.)

Vaikka opetustavoissa ei tapahtunut suuria muutoksia, niin oppilaiden suhtautuminen opiskeluun vakavoitui, sekä koulumotivaatiossa näkyi positiivista suuntautumista. Täten myös oppimistulokset paranivat. (Murto 1989, 31.)

Koulun henkilökunta oli sitä mieltä, että käyttäytyminen ja työrauha paranivat yhteisökasvatuskokeilun aikana huomattavasti. Ilkivaltatapaukset vähenivät jo ensimmäisen kokeiluvuoden jälkeen ja sama suunta jatkui koko ajan. Oppilaiden poissaolot vähenivät, kuin myös myöhästelyt. Lintsareihin menetelmä ei kuitenkaan tehonnut. Joitakuista ongelmaoppilaita kyettiin kuitenkin auttamaan, mutta tosi montaa ei. (Murto 1989, 31.)

Kokeilun myötä ilmeni myös ratkaisemattomia ongelmia: aikapula, yhteisökasvatuksen vieminen suoraan opetustilanteisiin, sekä uuden henkilökunnan kouluttaminen. Muita ongelmia olivat myös aikuisyhteisön jatkuvan kehityk-

sen turvaaminen, tiedon kulku, yläasteen hallinnollinen hajanaisuus, vanhempien yhteistyökykyhaluttomuus tiettyjen oppilaiden kohdalla, sekä kroonisesti poissaolevat oppilaat. (Murto 1989, 32.)

Ilmeni myös joitain asioita, joita ei osattu ennakoida: prosessin etenemisen hitaus, oppilaiden haluttomuus tarttua heille tarjottuihin vaikutusmahdollisuuksiin (aluksi), sekä aikuisyhteisön kriisit. Yllättävää oli myös se, että oli raskasta olla kolme vuotta keskeytyksellä mukana. Yllätyksenä tulivat myös kokeilijoiden omassa persoonassa tapahtuneet myönteiset muutokset. (Murto 1989, 32.)

3.4 Päiväkoti Kuperkeikka

Halusin vielä selvittää, että missä muualla yhteisökasvatusta toteutetaan ja nimenomaan miten se on päiväkodissa onnistunut. Espoossa sijaitsevassa päiväkotiki Kuperkeikassa lastentarhanopettajana toimiva Ulla Parkkari kertoi puhelimitse, että kuperkeikassa eri-ikäiset lapset ovat yhdessä, eikä heillä ole omia ryhmiä. Parkkarin mukaan lapsia on tällä hetkellä 25, iältään 1-6-vuotiaita. Parkkari kertoi, että heillä kuitenkin toimitaan pienryhmissä, jotka jakaantuvat lasten mielenkiinnon ja tekemisten mukaan. Päiväkodissa on ohjattua toimintaa, mutta kaikki huomioidaan yksilöllisesti ikään katsomatta. Lasten kasvaessa ja vanhetessa heillä on aina enemmän ohjattua toimintaa. Päiväkoti Kuperkeikassa sisaruksia ei eroteta, vaan he saavat olla samassa ryhmässä. Parkkarin mukaan Kiusaamista ei ilmene paljon, sillä heidän päiväkodissaan kaikki osallistuvat kaikkeen yhteiseen.

Parkkari kertoi, että Kuperkeikan päivät alkavat aamupiirillä, johon osallistuu koko talo. Piirillä katsotaan ketkä ovat paikalla, ja mietitään päivän tulevia tapahtumia. Päiväkodissa tehdään retkiä, joihin otetaan mukaan sekä isoja, että pieniä. Parkkarin mukaan Isommille on luontevaa ja jopa ylpeiden aihe saada auttaa pienempiä. Esimerkiksi tällaisilla retkillä, ruokailussa ja

ulkoillessa pienimmät oppivat isommilta. Kuperkeikassa jo pienetkin lapset saavat ottaa ruokansa itse, mikäli he siihen jo kykenevät.

Parkkarin mukaan Kuperkeikassa huomioidaan myös vanhempien toiveet.. Vanhemmat ovat säännöllisesti mukana yhteisillä aamupaloilla. Vanhemmillä on myös oma Facebook-ryhmänsä, jossa he voivat kierrättää esimerkiksi lastensa vaatteita tai urheiluvälineitä. Kuperkeikan periaatteissa myös vanhemmat ovat osa päiväkodin yhteisöä.

Parkkarin mukaan päiväkotikiuperkeikassa kannustetaan omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen. Lapset saavat vaikuttaa päivän kulkuun, mutta eivät kokonaan päättää sitä. He saavat esimerkiksi päättää, mihin aikaan ulkoilevat, mutta he tietävät sen, että jossain kohtaa päivää se on kuitenkin tehtävä.

Parkkari kertoi, että päiväkodissa koko henkilökunta on yhtä. Lapset ja vanhemmat eivät esimerkiksi huomaa työntekijöiden teoista ja käytöksestä kuka on hoitaja ja kuka lastentarhan opettaja.

3.5 Osallisuus

Osallisuus on lasten mahdollisuutta ilmaista omia näkemyksiään ja mielipiteitään, vaikuttaa päätöksentekoon ja saada aikaan muutoksia. Lasten osallisuus on kaikkien lasten, kehitystasoon tai ikään katsomatta, myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevien lasten vapaaehtoista ja omaan tahtoon perustuvaa osallistumista kaikissa asioissa, jotka liittyvät heihin joko suoraan tai epäsuorasti. Lasten osallisuus on tapa työskennellä. Se on olennainen, kaikkia toimintoja läpileikkaava periaate kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla ja tasoilla: kodissa, arjessa, paikallisesti, kansallisesti ja globaalisti. (Pelastakaa Lapset – www-sivut.)

Mitä paremmin lapsia osallistetaan, toimitaan ja tehdään päätöksiä lapsen oikeuksien näkökulmasta, sitä varmemmin turvataan lasten hyvinvointi ja oikeus täysipainoiseen lapsuuteen. (Pelastakaa Lapset – [www-sivut.](#))

4 MENETELMÄT

4.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallisen opinnäytetyön keskeinen tarkoitus on joko kehittää toimintaa, ohjeistaa, järjestää tai järkeistää. Toiminnallisella opinnäytetyöllä on siis lähes aina toimeksiantaja. Tällaisen opinnäytetyön toteutustapana voi olla esimerkiksi kirja, opas, näyttely, tai jonkin tilaisuuden tai tapahtuman suunnittelu tai järjestäminen. (Virtuaaliammattikorkeakoulun [www-sivut.](#))

Toiminnallisen opinnäytetyön raportti, eli kirjallinen opinnäytetyö on teksti, josta selviää, miksi, miten ja mitä on tehty, millainen työprosessi on ollut ja millaisia tuloksia on saatu. Raportista selviää myös millaisiin johtopäätöksiin tekijä on päätenyt. Kirjallisessa opinnäytetyössä ilmenee myös se, miten tekijä arvioi omaa prosessiaan ja tuotostaan. Lukija kykenee tekstin perusteella päättelemään, miten tekijä on opinnäytetyössään kokonaisuudessaan onnistunut. (Vilka & Airaksinen, 2003, 65.)

5 KOULUTUSILTA

Koulutusilta järjestettiin siis 13.1.2015. Mukana oli 15 henkilökunnan jäsentä, sekä päiväkodin johtaja. Ilta alkoi kello 18:00 ja päättyi kello 20:00. Olin itse paikalla kuitenkin n. tuntia ennen, jotta sain tehtyä pöytäryhmiä jokaista tehtävää kohden. Minulla oli koko talo käytössä, joten laitoin yhden pisteen aina yhdelle osastolle. Laitoin lisäksi kaksi pistettä ruokalaan. Mielestäni oli tärkeää, että jokainen ryhmä sai rauhassa miettiä omia vastauksiaan. Laitoin jokaiselle pisteelle yhden ison paperin, ja kyniä. Ideana oli siis se, että pisteet pysyivät paikallaan, ja ryhmät kiersivät vartin välein. Tällöin joka pisteen paperissa oli jo edellisen ryhmän vastaukset, jolloin samoja asioita ei tarvinnut toistaa. Mietin kysymykset niin, että asia saataisiin mahdollisimman monipuolisesti käytyä läpi. Kysymyksissä pohdittiin yhteisökasvatusta ihan arjen toiminnoissa, mutta myös sen vaikutuksesta talouteen ja yhteiskuntaan.

Päiväkodin keittiö järjesti herkulliset tarjoiltavat, oli monennäköistä kahvin ja teen lisäksi. Ilta alkoi sillä, että keräsin henkilökunnan saliin istumaan, ja kuuntelemaan lyhyen PowerPoint esitykseni. PowerPoint oli tarkoituksella lyhyt ja tiivistetty, jotta en heti alkuunsa kertonut vastauksia kaikkiin tehtävapisteeissä oleviin kysymyksiin. Esityksen jälkeen jaoin heidät neljään ryhmään, joten ryhmissä oli neljä ihmistä, lukuun ottamatta yhtä ryhmää, jossa oli vain kolme. Ryhmien jäsenet arvottiin sattumanvaraisesti.

Illan järjestelyjä helpottivat se, että johtaja oli kovin avulias, ja sain häneltä nopeasti vastauksia kysymyksiini. Itse illan pitäminen toki jännitti hieman, mutta tilannetta helpotti se, että suurin osa väestä oli minulle jo ennestään tuttuja. Myös talo oli minulle tuttu, sillä olin tehnyt siellä sijaisuuksia. Lähtökohta koulutusillan pitämiselle oli siis hyvä. Omanlaisen jännityksen loi se, että opiskelija piti koulutusiltaa jo valmistuneille ammattilaisille. Koin kuitenkin asian niin, että minut otettiin tosissaan.

5.1 Yhteisökasvatuksen hyvät ja huonot puolet

Koulutusillan ensimmäinen kysymys oli seuraavanlainen: ”Yhteisökasvatukselle ominaista on se, että ei ole yhtä ainutta sääntöjen määrääjää ja tekemisten keksijää. Miettikää hyviä ja huonoja puolia sille, että myös lapset ja hoitajat pääsevät osallistumaan päätösten tekoon (yleinen oletus on, että vain lastentarhanopettajat tekevät päätökset). Millaisia mahdollisia ongelmatilanteita kyseinen kasvatustapa saattaa tuoda tullessaan?”

Henkilökunnan mielestä yhteisökasvatuksessa oli hyvää se, että kun lapset ovat mukana päättämässä asioista, niin he ovat sitoutuneita ja innostuneita, jolloin myös oppiminen tehostuu. Vastauksissa oli myös sellainen seikka mainittuna, että yhteisökasvatus motivoi lasten lisäksi myös työntekijöitä. Vastauksissa mainittiin myös, että yhteisökasvatus jakaa vastuuta kaikkien työntekijöiden kesken. Henkilökunta toi esille myös sellaisen asian, että kun on yhteiset säännöt, niin tällöin ovat myös yhteiset päämäärät.

Huono puoli työntekijöiden mielestä on se, että lasten osallistaminen vaatisi henkilökunnalta enemmän suunnittelua, ja pitkän aikavälin suunnittelu olisi vaikeampaa. Työntekijät pohtivat myös sitä, että mihin vedetään raja, eli missä menisi aikuisen rooli. He pohtivat myös sitä, että miten kaikki tulevat kuuliksi, eli lapset, hoitajat, lastentarhanopettajat, avustajat jne. Työntekijät mainitsivat vielä sellaisen haasteen, että miten toteuttaa toimintaa tavoitteellisesti, mutta lapsen osallisuus mahdollistaen.

5.2 Yhteisökasvatusta käytännössä

Koulutusillan yksi kysymyksistä: ”Miten lähtisitte käytännössä toteuttamaan yhteisökasvatusta päiväkotiki Metsätähdessä? Yrittäkää kirjata mahdollisimman tarkasti.”

Käytännön esimerkkejä tuli todella hyvin. Työntekijät keksivät sellaisen tavan toteuttaa yhteisökasvatusta, että aikuiset ja lapset sopivat säännöt, aiheet, teemat ja tapahtumat omista tiimeissään. Aikuinen havainnoi lapsia ja pyrkii tällä tavalla selvittämään, mitä kiinnostuksen kohteita heillä on. Henkilökunnalta tuli myös sellainen idea, että joka ryhmästä otettaisiin edustajat (aikuinen + lapsia) ja he keskustelisivat yhdessä koko talon projekteista. Henkilökunta toi esille myös sellaisen idean, että olisi toteutuksia yli ryhmärajojen, jolloin työntekijöiden osaamiset voitaisiin hyödyntää koko talossa. Tällöin lapsilla olisi monipuolista tarjontaa esimerkiksi työpajojen muodossa.

Yhteisökasvatusta henkilökunnan mielestä on myös yhteiset tapahtumat ja se, että lasten leikki mahdollistettaisiin myös yli ryhmärajojen. Yhteisökasvatusta pystytään henkilökunnan mielestä toteuttamaan myös perushoitotilanteissa, joissa lapsi pystyy vaikuttamaan omiin asioihinsa. Henkilökunnan mielestä pienryhmä toiminta mahdollistaa osallisuuden. Henkilökunta toi ilmi myös sellaisen seikan, että lapsi pystyy vaikuttamaan omiin asioihinsa omalla kehitystasollaan, esimerkiksi valitsemalla vaihtoehtoja (esimerkiksi keltaiset vai punaiset sukkahousut). Henkilökunnan mielestä lapsi voi vaikuttaa pienemmässä tai isommassa mittakaavassa (aikuinen asettaa raamit), tärkeää on kuitenkin lapsen oma kokemus siitä, että on tullut kuulluksi.

5.3 Päiväkodin arvoja

Yksi kysymyksistä oli tällainen: ”Mitkä ovat Metsätähden arvot? Miksi? Mietti-
kää sekä lapsen että aikuisen näkökulmasta. ”

Mahdollisia arvoja mainittiin todella monia. Henkilökunta piti tärkeinä kodin-
omaisuutta ja kiireettömyyttä. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että lasta kuun-
nellaan niin, että hän kokee itsensä merkitykselliseksi, ja että lapsi saa ko-
kemuksen vaikuttamisesta. Lapsen huomioimista yksilöllisesti pidettiin myös
tärkeänä. Esille tuli myös sellainen asia, että toisista pitää välittää. Aikuisten
kesken välittäminen vaikuttaa ilmapiiriin, ja se heijastuu myös lapsiin. Henki-
lökunnan mielestä tärkeää on myös kunnioittaa luontoa, ympäristöä ja toinen
toistansa.

Tärkeinä asioina pidettiin myös keskustelua, avoimuutta ja kuuntelemista.
Lyhyesti ja ytimekkäästi oli mainittu myös iloisuus. Vastauksissa oli myös sel-
lainen arvo mainittuna, yksinkertaisesti se, että on hyvä olla. Henkilökunnan
mielestä yhteenkuuluvuuden tunnettakin voidaan pitää tärkeänä arvona. Päi-
väkodissa tärkeää on leikki, jonka myös henkilökunta oli vastauksissaan
maininnut. Päiväkodin työntekijät olivat vastanneet myös niin, että lapsen te-
kemistä tulee arvostaa. Henkilökunnan mielestä on tärkeää se, että aikuinen
on lasta varten, eli läsnäolo. Tärkeinä arvoina pidettiin myös vuorovaikutusta
ja luottamusta. Henkilökunta oli maininnut myös yhden tärkeän asian, eli huo-
lenpidon työkavereista. Viimeisenä oli maininta asioiden jakamisesta.

5.4 Voidaanko osallisuuteen pakottaa?

Yksi kysymyksistä oli seuraavanlainen: ”Miten eristäytynyttä lasta saataisiin
mukaan esimerkiksi kokouksiin? Voidaanko häntä pakottaa/onko se tarpeel-

lista? Entä aivan pienet lapset, onko tarpeellista/mahdollista saada heitä mukaan suunnitteluihin?”

Henkilökunnan mielestä yksi keino on keskusteleminen ja perusteleminen. Heidän mielestään pienetkin on mahdollista ottaa mukaan (kun osaavat ilmaista mielipiteensä, esimerkiksi kuvia käyttäen.), jolloin aikuiset tulee havainnoida ja ”lukea” lasta. Henkilökunnan mielestä piirit, jossa koko ryhmä on mukana, ovat keino ottaa kaikki mukaan. Vastauksissa tuli ilmi myös sellainen asia, että aikuisen tulee tukea, kannustaa ja houkutella lapsia mukaan. Henkilökunnan vastauksien mukaan ujon lapsen kanssa voi keskustella etukäteen, jolloin aikuinen tuo lapsen mielipiteen julki kokouksessa.

Työntekijät mainitsivat sen, että pienet lapset vaikuttavat ”pienemmissä” asioissa, mutta kuullaan esimerkiksi siinä tilanteessa, kun he saavat päättää minkä leikin haluavat valita. Henkilökunta toi ilmi sellaisen asian, että osallisuuden kokemus ei välttämättä tarkoita osallistumista. Tärkeää on, että lapsi kokee olevansa osallinen. Kun aikuinen on tutustunut lapseen, hän voi miettiä keinoja, miten lapsi saa osallisuuden kokemusta. Henkilökunnan mielestä lasta ei voi pakottaa osallistumaan, mutta aikuisen vastuulla on miettiä, miten muulla tavoin lapsi voisi innostua harjoittelemaan (jotain tiettyä) asiaa.

5.5 Yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia

Mukana oli myös tällainen kysymys: ”Millaisia yhteiskunnallisia vaikutteita tulisi, jos kaikissa Suomen kouluissa ja päiväkodeissa otettaisiin kasvatukseen yhteisökasvatus? Vaikuttaisiko se jotenkin talouteen?”

Tähän kysymykseen vastattiin siten, että yhteisökasvatuksella oppilaita kannustetaan yhteiskunnallisesti osallistuviksi, vastuuta kantaviksi ihmisiksi. Vastauksissa mainittiin myös sellainen asia, että yhteisökasvatuksella ehkäistään syrjäytymistä. Henkilökunnan mielestä yhteisökasvatus voisi vaikuttaa talou-

teen, kun yksilöt kantaisivat enemmän vastuuta yhteiskunnasta ja kokisivat oikeudekseen, jopa velvollisuudekseen vaikuttaa asioihin. Henkilökunnan vastauksissa tuli ilmi se, että menot kasvaisivat.

Hyvänä asiana henkilökunta piti sitä, että lapset ja nuoret viihtyisivät paremmin päiväkodeissa ja kouluissa. Henkilökunnan mielestä aktiivisuus lisääntyisi, ja vaikuttamisen halu kasvaisi. Vastauksista tuli ilmi sellainen seikka, että menot voivat kasvaa hetkellisesti, mutta eivät pidemmän päälle. Yhteisökasvatuksen kautta lapsille muodostuisi kuva siitä, että on olemassa rajoja, esimerkiksi raha: kaikkea ei voi saada. Henkilökunnan mielestä yksilöllisyyteen panostaminen on tärkeää, kuin myös omanarvon tuntoa kasvattava yhteiskunta. Työntekijät kiteyttivät loppuun vielä, että yhteisökasvatus ei tarkoita sitä, että ”hypitään lasten pillin mukaan!”

6 HENKILÖKUNNAN HAASTATTELUT

Halusin koulutusillan jälkeen tietää vielä, että miten heidän päiväkodissaan on otettu yhteisökasvatus haltuun. Odottelin siinä muutaman kuukauden, että henkilökunta sisäisti mitä se yhteisökasvatus on, ja että he pääsivät käytännössä toteuttamaan kyseistä kasvatustapaa.

Lähetin joka osastolle sähköpostia haastatteluajoista, ja sainkin heti sovittua kaikki haastattelut. Jokaiselta osastolta tarvitsin kaksi työntekijää, ja he saivat hyvin tämän onnistumaan. Varasin puoli tuntia aikaa per haastattelu, ja haastattelut toteutettiin lasten ollessa päiväunilla. Tein siis haastattelut kolmena eri päivänä: 4.5., 5.5. ja 6.5.2015. Haastatteluissa käytin yhteensä yhdeksää kysymystä runkona (liite 2).

6.1 Lasten osallisuus päätöksenteossa

Haastateltavat olivat kaikki sitä mieltä, että lapset ovat päässeet edes jollakin lailla mukaan päätöksentekoon. Haastattelin henkilökuntaa ensin siltä kannalta, että ovatko lapset päässeet omassa ryhmässään vaikuttamaan esimerkiksi toimintaan.

"No meil on toi toivomuspuu. - - Siihen on tullu tosi hyvin tota, ideoita."

"sielt on (toivomuspuusta) poimittu tähän mennessä mm. satuteema"

"Siel on keppihevoseet toivomuksena ja polttopallo..."

"Ollaan pidetty lelupäivää..."

"Sinne on nytki tullu uusii, mä just katoin tänää ni on tullu uusii toiveita"

"se (toivomuspuu) on nyt ehkä semmone suurin vaikuttamisen kanava..."

"siihen lapset pääsee vaikuttamaa et haluatko lähteä askartelemaan nytte vai menetkö leikkimään."

"ja sitte se, et jos öö meil on leikkiseinä, ni lapset saa itte mennä sin valkkaamaa omat leikit ja et mitä haluu tehdä ja..."

"Kyl kuunnellaan ja he on päässy siihen (pätöksentekoon mukaan) kyllä."

”...paljolti heiltä sit niin myöskin mä kyselen heiltä tai me kysellä heiltä et, et tota noini on erilaissi tilanteit ku saa valita esimerkiks tekemisen tai...”

”Meil ol semne kori et omenakori ja sit ku se on toteutettu ni pistetään sin korii ni, ni se otettii kyl käyttöö...”

Jatkokysymyksenä kysyinkin sitten sitä, että ovatko he päässeet vaikuttamaan koko talon asioihin siltä osin, että joka ryhmästä valittaisiin lapsia ja aikuinen, jotka sitten edustaisivat koko ryhmää koko talon yhteisissä kokouksissa (tällainen idea tuli ilmi koulutusillassa).

”... jos meil on jotakin, jotakin yhteisii juttui, esimerkiks, tulossa, ni sit me saatetaan niinku, joku osasto kysellä siel niinku lapsiltamme... niist sit, niist sit koota tavallaa yhtee sit niit asioita”

Talon yhteiset kokoukset ovat kuitenkin jääneet toistaiseksi ajatuksen tasolle, mutta ideaa ei ole myöskään unohdettu.

6.2 Yhteisökasvatus on hyvä juttu

Kysyin haastateltavilta, että onko lasten pääseminen mukaan päätöksentekoon hyvä juttu, ja sain seuraavanlaisia vastauksia:

” Tottakai”

”On ehdottomasti”

"Siin on niinku hyvät ja huonot (puolet)..."

Ja perusteluja seuraavanlaisia:

"... kuitenkin ajattelee, että päivähoito, mitä se on täällä ni, kuitenkin tämä ikäsen mun mielest sais olla viel aika kodinomaista se oleminen"

"ni ja sit sellast motivaatio ja haluu tulla päiväkotiin et tää ei oo mikää pakkopaikka et tääl saa vähän niinku kekata et mitä haluis tehdä ja tääl on kavereita ja hei tehtäiskö tällaista ja jotenkin se niinkun innostaakin näit lapsii enemmän"

"eihän se (lasten pääseminen mukaan päätöksentekoon) tarkoita, et lapsi saa päättää kaikesta!"

"Varmaa niinku määrättyi asioit voidaa niinku keskustel ja pohtii niinku yhdes mut sit kyl mä sit niinko jotkut tietyt asiat ni sit mun mielest se on niinku aikuisen vastuul..."

"Et he kokee niinko et se heijän, heijän, heijän ajatukset ja heijän mielipiteet et ne on niinko tärkeit ja ne huomioidaan ni kyl mä pidän sitä tosi tärkeen ja hyvän asian"

"Aikusen tehtävä on pitää se sillai kuosis... kaikkea ei voi saada..."

"kyllähän se paljon rikastuttaa tota toimintaa kun kuuntelee lapsii..."

6.3 Lasten osallistaminen vaatii enemmän suunnittelua?

Koulutusillassa tuli ilmi sellainen asia, että lasten osallistaminen vaatisi henkilökunnalta enemmän suunnittelua. Tätä mieltä henkilökunta kuitenkin oli haastattelupäivänä, eli noin neljä kuukautta koulutusillan jälkeen:

”No emmää kyl tiedä, onkse loppuje lopuks vaatinu suunnittelmist siis sen enempää.”

”... sitähän (suunnittelua) me tehdään joka tapauksessa.”

”Nii ja tavallaa sit mun mielest ehkä se et ku lapsilt on kysytty siin just sen teeman alussa vaik et mitä – mitä voitais tehdä sit tämänösen aiheen ympäriltä ni sit taas siis se rikastuttaa taas sitä niinku meijänkin ideointii tai suunnittelutyötä...”

”Varmaa vaatii. Kyl mun mielest se vaatii sitä... Kyl se suunnittelu vaatii ”

”Ei.”

6.4 Pitkän aikavälin suunnittelu on vaikeampaa, kun lapset osallisia?

“ Nii emmä tiedä onk se vaikeampaa, se voi ol sit toisaaltas niinku helpottaaki jottai jutui, mä ajattelisi näi...”

Jos ny aateltu et maaliskuuki niinku mennää tätä ni me on aateltu et maaliskuu mennää tätä ja katotaa sit siit ettippäi et ei me tavallaa olla mitenkää pyrittykkä suunnittelemaan koko kevättä valmiiks ...”

6.5 Lasten innokkuudesta

Seuraavana halusin tietää, miten lapset suhtautuvat siihen, että he ovat mukana esimerkiksi toiminnan suunnittelussa. Pyysin haastattelemani henkilöitä myös kuvailemaan miten se näkyy. Sain seuraavanlaisia vastauksia:

"No alkuun ainaki he on aina iha innoissaa ja sit ku ideoidaan ni he ideoi mun mielest aika hyvin."

"Ehkä se on sit vähä semmone et aikuiset sitä kannattelee sitä teemaa siel yllä"

"Mut siis kyl mää niinku olen kokenu ainaki täsä et lapset on tosi innoissaan lähteny tähä satuteemaan ja siihen Peter Paniin ja kapteeni Koukkuun..."

"No ehdottomaste (ovat innostuneita), se ois varmaan niinkon et he varmaan päättäis kyl iha kaiken..."

"...Motivointi on niinko paljo helpompaa erilaisii asioihi ku heilt, he on saanu ite, ite niinko vaikuttaa siihen, siihen toimintaa, ja, ja tota, ja sit se motivaatio pysyy paremmi ylläki."

"... kun sääntöi mietitää ni, se et heijät otetaa siihe mukaan, tavallaa he sitä kaut he myös niinko heist tulee paljo niinko he tulee heil niinko tietosemmaks se et, he ymmärtää niit paremmin et niinko minkä takia meil on niit sääntöi..."

... Kyl he myös kyselee niitten (toiveiden) perään sitte jos tota noini, ainaki joku kysyi et koska toi mun, mun tota noini toive (toteutuu)..."

"Oman itsensä arvostus nousee kun esimerkiksi on se et tää on multa tullu tämä, tämä aihe..."

6.6 Motivoiko yhteisökasvatus työntekijöitä?

Kun kaikki päättävät yhdessä asioista, niin miten se näkyy työntekijöissä? Motivoiko se? Tähän kysymykseen vastattiin seuraavasti:

"No kyl mää ny uskon et se on niin..."

"Et tietysti niinku jokasel työntekijäl ku me myös on nostettu niit aiheita sillai et työntekijät saa myös toivoa sinne toivomuspuihin, ni sit siel voi ol jollai työntekijäl joku oma spesiaali tavallaa, semne juttu mist on niinku kiinnostunu ja haluaa sitä sit taas jatkaa ja kehittää ja kannatella."

"No mä ajattelisi et motivoi..."

"No mun mielest joo."

"Siit me nyt kuitenkin kaik lähetää et laste olis hyvä ol ni,ni kyl tavallaa se sitte ku just se et ku jos näkee tommose et kuinka ne innostuu ni kyllähä se sit on niinku henkilökunnalleki motivoivaa."

"Joo."

6.7 Jokaisen kuulluksi tuleminen

Koulutusillassa oli puhetta siitä, että jokaisen talossa olevan on oikeus tulla kuulluksi ja huomioiduksi. Kysyinkin haastatteluissa siitä, että miten tämä on käytännössä toteutunut ja kysymykseen vastattiin seuraavilla tavoilla:

"No kyl mun mielestä."

"Ja sit ku me yhdessäki ollaa sitku lapsilt on tullu ne ideat, ni sit me viel ollaa tiimissä vähän niit pyöritetty ja mietitty ja mikä ois realistista ja..."

"On."

6.8 Päiväkodin yhteiset tapahtumat

Koulutusillassa tuli ilmi, että yhteisökasvatukselle ominaista on se, että järjestetään yhteisiä tapahtumia. Haluisinkin kuulla nyt haastatteluissa, että onko sellaisia järjestetty, ja kuinka paljon. Vastauksia sain seuraavanlaisia:

"No joka kuukausi meil on tos salissa tota yhteinen joku toimintatuokio tai lauluhetki ja siin on sit vuorot et joku osasto vuorotellen järjestää sen..."

"No meil on täs nyt tulossa, siis meil on pihaseikkailutapahtuma itse asiassa huomenna, sit meil on kevätjuhla. Sit meil oli tääl ministeri Krista Kiuru, ja se oli tietyst semmonen koko talon yhteinen juttu."

"No et just oli vappujuhlat..."

"Ystävänäpäiväjuhlat on ollu ja..."

"Ja nyt meil on tulos äitienpäiväkahvitus, meil tulee äidit kahviamubrunssille"

”Huomenna on, Majakan (Eurajoen toinen päiväkot) väki tulee vierailulle...”

”... ens maanantain on kevätjuhla...”

...”turvallisuspäivä oli koko talon...”

6.9 Leikki yli ryhmärajojen

Päiväkodeissa lapset saavat leikkiä ainakin ulkona ihan kenen kanssa haluavat, siis eri ryhmäläisten kanssa. Sisällä tilanne voi olla toinen, sillä jokaisella on oma osastonsa. Kysyin haastateltavilta, että miten heidän päiväkodissaan on leikki mahdollistettu yli ryhmärajojen myös sisätiloissa, vai onko sellaiseen ylipäätään mahdollisuutta. Vastauksia sain seuraavanlaisia:

”No sanotaa et kai sitä vois, mut ei oo kyl toteutukseasteel viel täl hetkellä.”

”Ei sil oo varmaa mitää estettä, mut mää luulen et ei oo ollu edes aikaa semmost kenelläkää kehittää ja mieltii tai miten se sit käytännös toteutuis et. ”

”Ei se varmaa mikkä huono idea olis sillal et... Se olis kyl iha hyvä kehittämisen paikka...”

7 ARVOJEN TOTEUTUMINEN

Haastattelujen lomassa pyysin haastateltavia täyttämään taulukon (liite 1), johon olin merkinnyt heidän itse laatimansa mahdolliset arvot. Taulukkoon piti merkitä rasti siihen kohtaan, mitä mieltä itse henkilökohtaisesti on kustakin arvon toteutumisesta. Vaihtoehdot olivat seuraavat: ei toteudu, toteutuu jonkin verran, toteutuu paljon, toteutuu hyvin paljon ja en osaa sanoa. Arvot olivat täysin satunnaisessa järjestyksessä.

Ensimmäinen arvo oli kodinomaisuus. Suurin osa (4/8) oli sitä mieltä, että se toteutuu paljon. ”Toteutuu jonkin verran” sai puolestaan kolme ääntä, kun taas ”ei toteudu” sai yhden äänen.

Toinen arvo oli kiireettömyys, ensin niin että mitä aikuiset kokevat: jopa seitsemän vastaajaa kahdeksasta oli sitä mieltä, että sitä toteutuu jonkin verran. Vain yksi vastaajista oli sitä mieltä, että sitä toteutuu paljon. Puolestaan lasten kiireettömyyttä piti 3/8 vastaajista toteutuvan paljon, ja 2/8 oli sitä mieltä että sitä esiintyy jonkin verran. Loput olivatkin sitä mieltä, että sitä toteutuu hyvin paljon.

Kolmas arvo kyselylomakkeessa oli aikuisten toisistaan välittäminen. 5/8 oli sitä mieltä, että sitä toteutuu paljon, kun taas loput vastaajista oli sitä mieltä, että sitä toteutuu hyvin paljon.

Neljäs arvo oli aikuisten lapsista välittäminen. Vastaajista 7/8 oli sitä mieltä että tätä toteutuu hyvin paljon. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että sitä toteutuu paljon.

Viidentenä listassa oli luonnon kunnioitus. Tämä kohta sai kahteen kohtaan neljä ääntä. Tasapeliin tulivat ”toteutuu paljon” ja ”toteutuu hyvin paljon”.

Kuudes arvo oli toinen toisensa kunnioitus. 5/8 oli sitä mieltä, että se toteutuu hyvin paljon. Kaksi vastaajaa oli puolestaan sitä mieltä, että se toteutuu paljon, ja yksi vastaajista oli sitä mieltä, että toteutuu jonkin verran.

Seitsemäs arvo listassa oli toisen työn kunnioitus. 5/8 oli sitä mieltä, että tätä toteutuu hyvin paljon. 2/8 oli puolestaan sitä mieltä, että tätä toteutuu paljon, ja yksi oli sitä mieltä, että tätä toteutuu jonkin verran.

Kahdeksantena listassa oli erilaisuuden hyväksyminen. 6/8 vastaajista oli sitä mieltä, että tämä toteutuu hyvin paljon. 2/8 puolestaan oli sitä mieltä, että tämä toteutuu paljon.

Yhdeksäs kohta kyselylomakkeessa oli asioista keskusteleminen (avoimuus). Tästä oltiin montaa mieltä, sekä "toteutuu paljon" että "toteutuu hyvin paljon" saivat 3/8 ääntä. Loput kaksi olivatkin sitten kohdassa "toteutuu jonkin verran".

Kymmenes kohta oli iloisuus. Puolet vastaajista oli sitä mieltä, että tätä toteutuu hyvin paljon. 3/8 vastaajista oli puolestaan sitä mieltä, että tätä toteutuu paljon. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että tätä toteutuu jonkin verran.

Yhdestoista arvo listassa oli yhteenkuuluvuus. Puolet vastaajista oli sitä mieltä, että sitä toteutuu paljon. 3/8 oli puolestaan sitä mieltä, että sitä toteutuu hyvin paljon. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että sitä toteutuu jonkin verran.

Kahdestoista arvo listassa oli leikkiminen. Vastaajista 6/8 oli sitä mieltä, että sitä toteutuu hyvin paljon. Loput olivat sitä mieltä että sitä toteutuu paljon.

Kolmastoista arvo oli aikuisten läsnäolo lapsille. Vastaajista 5/8 oli sitä mieltä, että tätä toteutuu paljon. 2/8 oli sitä mieltä, että tätä toteutuu hyvin paljon. Yksi vastaajista oli puolestaan sitä mieltä, että tätä toteutuu jonkin verran.

Neljästoista kohta arvolistassa oli vuorovaikutus. Vastajista 5/8 oli sitä mieltä, että sitä toteutuu paljon. Loput olivatkin sitä mieltä, että sitä toteutuu hyvin paljon.

Viidestoista kohta listassa oli luottamus. Vastajista 5/8 oli sitä mieltä että se toteutuu hyvin paljon. Loput olivatkin sitä mieltä, että se toteutuu paljon.

Viimeinen kohta arvolistassa oli huolenpito työkavereista. Vastajista 6/8 oli sitä mieltä, että sitä toteutuu hyvin paljon. Loput kaksi olivatkin sitä mieltä, että sitä toteutuu paljon.

8 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA POHDINTAA

8.1 Johtopäätöksiä haastatteluista

Haastattelujen perusteella henkilökunta on hyvin päässyt vauhtiin siinä, että miten toteuttaa yhteisökasvatusta. Parannettavaa olisi yhteisten kokousten järjestämisessä, joita ei suinkaan ole kuopattu – ne ovat vain jääneet jotenkin ajatusten tasolle. Samoin leikin mahdollisuus yli ryhmärajojen ei ole toteutunut, mutta sitäkään ei ole unohdettu.

Henkilökunta pitää pääpiirteittäin yhteisökasvatusta hyvänä asiana. Heidän mielestään yhteisökasvatus motivoi työntekijöitä, ja he ovat sitä mieltä, että

koko talon väki on tullut kuulluksi. Päiväkodissa on järjestetty ja järjestetään paljon yhteisiä tapahtumia. Lasten osallistaminen ei vaadi suuremman osan mielestä enemmän suunnittelua, eikä pitkän aikavälin suunnittelukaan ole vaikeutunut. Henkilökunnan mielestä lapset ovat hyvin innostuneita päästes- sään mukaan päätöksen tekoon.

8.2 Johtopäätöksiä kyselylomakkeesta

Kyselylomakkeen perusteella kaikki arvot toteutuvat vähintäänkin jonkin ver- ran, vain yksi vastaaja oli vastannut yhteen kohtaan, kodinomaisuuteen, että ei toteudu. ”Toteutuu hyvin paljon”, sai eniten ääniä seuraavien arvojen koh- dalla: aikuinen lapsista välittäminen, toinen toisensa kunnioitus, toisen työn kunnioitus, erilaisuuden hyväksyminen, iloisuus, leikkiminen, luottamus ja huolenpito työkavereista. ”Toteutuu jonkin verran” sai puolestaan eniten ää- niä vain aikuisten kiireettömyyden kohdalla.

”Toteutuu paljon” sai eniten ääniä seuraavien kohdalla: kodinomaisuus, ai- kuisten toisistaan välittäminen, yhteenkuuluvuus, aikuisten läsnäolo lapsille ja vuorovaikutus.

Luonnon kunnioitus sai saman verran ääniä kohtiin ”toteutuu paljon” ja ”toteu- tuu hyvin paljon”. Myös asioista keskusteleminen oli aika hajautettu, sillä se sai ”toteutuu jonkin verran” – kohtaan kaksi ääntä, ja kolme ääntä sekä ”to- teutuu paljon”, että ”toteutuu hyvin paljon” – kohtiin.

8.3 Pohdintaa

Koulutusilta meni mielestäni hyvin, ja päiväkodin henkilökunnalta tuli mieles- täni hienoja ideoita. Päiväkodin johtaja kertoi koulutusillan vastanneen hänen tehtävänantoon.

Itse olen melko kriittinen tätä yhteisökasvatusta kohtaan. Toki siinä on hyvätkin puolensa, mutta vaarana siinä on se, että lapset ”ajavat” aikuisten yli. Mielestäni päiväkodissa ja varsinkin kouluissa tulee näkyä selkeästi se, ketä kuuluu totella ja kuka on ylempänä kuin oppilaat. Toki olen siinä suhteessa samaa mieltä, että yhdessä päättäminen varmasti kehittää suhteita positiiviseen suuntaan, mutta mielestäni esimerkiksi kotona vanhemmat eivät saa olla liian kaverillisia lapsilleen. Sama koskee opettaja-oppilas-suhteita. Yhteisökasvatus on varmasti ihan positiivinen asia, mikäli kasvatettaville ei anneta liian ”vapaita käsiä”.

LÄHTEET

Mannerheimin lastensuojeluliiton www-sivut 2015

http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/vanhemmuus_ ja_kasvatus/kasvatuksen_tapoja/ (Viitattu 29.7.2015)

Valtikan www-sivut 2015

<http://www.valtikka.fi/ohjaajille/tarkeita-kasitteita> (Viitattu 31.7.2015)

Virtuaaliammattikorkeakoulun www-sivut 2015

<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/030906/1113558655385/1154602577913/1154670359399/1154756862024.html> (Viitattu 3.8.2015)

Eurajoen kunnan www-sivut

http://www.eurajoki.fi/html/fi/paivakoti_Metsatahti.html (Viitattu 3.8.2015)

Murto, K. 1989. Eilisestä huomiseen. Jyväskylä:Rotaprint-Paino.

Vilka, H & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Päivänsalo, P. 1952. Yhteisöelämää lastentarhassa. Hyvinkää: Hyvinkään Kirjapaino Osakeyhtiö.

Kaipio, K. 1999. Kasvattava yhteisö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Pelastakaa Lapset – www-sivut

<http://www.pelastakaalapset.fi/toiminta/vaikuttamistyo/osallisuus/> (Viitattu 27.8.2015)

Parkkari, U. 2015. Lastentarhanopettaja, päiväkoti Kuperkeikka. Espoo. Henkilökohtainen tiedonanto puhelimitse 4.9.2015.

LIITE 1

	ei to- teudu	toteutuu jonkin verran	toteutuu paljon	toteutuu hyvin paljon	en osaa sanoa
kodinomaisuus					
kiireettömyys					
aikuisten toisistaan välittäminen					
aikuisten lapsista välittäminen					
luonnon kunnioitus					
toinen toisensa kunnioitus					
toisen työn kun- nioitus					
erilaisuuden hy- väksyminen					
asioista keskuste- leminen (avoi- muus)					
iloisuus					
yhteenkuuluvuus					
leikkiminen					
aikuisten läsnäolo lapsille					
vuorovaikutus					
luottamus					
huolenpito työkave- reista					

LIITE 2

Haastattelun kysymykset

1. Ovatko lapset päässeet mukaan päätöksentekoon, miten? Vastaa ensin oman osaston kannalta, ja sitten koko talon kannalta.
2. Onko lasten pääseminen päätöksen tekoon mielestäsi hyvä juttu? Miksi?
3. Onko osallistaminen vaatinut henkilökunnalta enemmän suunnittelua?
4. Onko pitkän aikavälin suunnittelu vaikeutunut? Miten se on ilmennyt?
5. Ovatko lapset olleet innostuneita päästessään mukaan päätöksen tekoon? Miten se on näkynyt?
6. Motivoiko yhdessä asioista päättäminen työntekijöitä? Miten?
7. Ovatko kaikki (lapset, hoitajat, lastentarhanopettajat, avustajat) tulleet kuulluiksi? Millaisissa tilanteissa?
8. Onko päiväkodissa järjestetty yhteisiä tapahtumia? Millaisia?
9. Onko lasten leikki mahdollistettu yli ryhmärajojen myös sisällä?